

RODOLJUB.

Glasilo „Slovenskega društva“ v Ljubljani.

Izhaja 1. in 3. soboto vsakega meseca (ali če je na ta dan praznik, dan poprej) ter stane 70 kr. na leto. — Članom „Slovenskega društva“ in naročnikom „Slovenskega Naroda“ pošilja se list brezplačno. — Za oznanila plačuje se od dvo-stopne petit-vrste 8 kr., če se enkrat tiska; 12 kr. če se dvakrat, in 15. kr. če se trikrat tiska. — Večkratno tiskanje po dogovoru. — Naročnina in inserati blagovolijo naj se pošiljati „Narodni Tiskarni“ v Ljubljani, vsi spisi in dopisi pa uredništvu „Rodoljuba“ ali pa odboru „Slovenskega društva“ v Ljubljani. — Pisma izvolijo naj se frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

S. števil.

V Ljubljani, dne 21. aprila 1894.

IV. leto.

Praznovanje prvega majnika.

V drugi polovici sedanjega stoletja začelo se je v tistih deželah, kjer je obrtnija zelo razvita in koder deluje v tovarnah mnogo delavcev, veliko gibanje, ki rase od tedaj čedalje bolj in je postalo nevarno celi uredbi sedanje človeške družbe. To mogočno gibanje se imenuje delavsko gibanje.

Nasprotstvo mej bogataši in siromaki, mej tistimi, ki imajo velika imetja, in mej tistimi, ki komaj za življenje potrebne stvari le sproti služijo, je bilo vedno veliko, ali tako ostro, kakor sedaj, še ni bilo. Naš vek je spravil v veljavo gospodarsko načelo, ki ni niti pravično niti pošteno, namreč, da sme vsak človek svojega bližnjika izkoristiti sebi v prid kolikor more. Žalostne posledice tega nekrščanskega načela vidimo povsod. Bogastvo posameznikov je silno naraslo. Dotičniki niso svojega premoženja z lastno pridnostjo, varčnostjo in delavnostjo si pridobili, ker takega premoženja sploh ni mogoče prisluziti in prihraniti, ampak so obogateli, ker so brezvestno izkoriščali svoje delavce ali plenili cele narode.

Dandanes živé ljudje, ki so si časih v primeroma prav kratki dobi nabrali po sto in po tisoč milijonov goldinarjev. Kdo more trditi, da si je tak bogataš svoje imetje s poštenim delom prisluzil? Nihče! Ti ljudje živé navadno v takem razkošji, da si tega preprost človek še predstavljati ne more. Velikansko svoje imetje zapravljajo za nečimerne namene, v tem, ko trpe in stradajo tisti, ki so jim pomagali do takega imetja — ubogi delavci. In siromaštvo postaja vedno večje in sicer v tisti meri, v kateri posamezniki bogaté.

Vsak pravičen človek mora priznati, da gre delavcu tudi jeden del čistega dobička od tiste stvari, katero je za drugega izdelal. Ta del se mu tudi daje in to v obliki plače, mezde, hrane, ali kakor si že bode, toda — in v tem tiči velika krivica — delež, kateri dobi delavec za svoje delo, je navadno dosti manjši od deleža, kateri gre v podjetnikov žep, je tako majhen, da se delavec ž njim le iz težka in jako borno preživi. Veliko je bogatašev, ki nečejo priznati, da je njihov delavec ali hlapec tudi

LISTEK.

Stari cerkvenik.

Zmračilo se je. Ne velika vasica, razprostranjena nad daljno reko v lesu, tonila je v tem posebnem mraku pomladnih zvezdnatih nočij. Redka megla, dvigajoča se iznad zemlje, narejala je sence lesov še gostejše ter pokrivala odprta prostranstva s srebrno-plavkastim ogrinjalom . . . Vse je tiho, zamišljeno, turobno.

Vasica tiho dremlje. Od ubožnih bajtic je komaj moči opaziti temne obrise. Tu pa tam plapola plamenček. Redko kje zaškripljejo vrata, zalaja čujni pes ter umolkne. Časih iz temne gruče tiho šumečega lesa izstopajo postave peš hodečih ljudij, prijezdi kdo na konju, zaškriplje nenamazan voz. To so prebivalci selišč, po lesu raztrošenih. Zbirajo se k svoji cerkvi, da pozdravijo pomladno slavnost.

Cerkev stoji na griču sredi vasi. Iz cerkvenih oken bliska se luč. Zvonik, star, visok, temen, tone zgorej v nebesni modrini.

Stopnice zaškripljejo . . . Stari cerkvenik Mihejič stopa na zvonik. Kmalo potem njegova svetilnica, kakor po zraku priplavajoča zvezda, zasveti po prostranstvu.

Teško je starcu hoditi po strmih stopnicah. Ne služijo že več stare noge, ves je že oguljen in slabo vidijo stare oči . . . Čas je že starcu na počitek, toda Bog ne pošilja smrti. Pokopal je sinove, pokopal vnuke, pospremil k grobu starejših, dokaj pospremil tudi mlajših. Toda sam živi še zmerom . . . Mnogokrat je že pozdravljaj pomladno slavnost; že sam ne vé tega, kolikokrat je čakal določene ure v baš tem-le zvoniku. In evo, Bog ga je pripeljal zopet . . .

Starac je odšel k zvonikovi lini ter se oprl na ograjo. Spodaj okolo cerkve razprostirali so se v temi grobovi

človek, ustvarjen po božji podobi, vsaj njihova dejanja to kažejo. Siromak mora živeti in zato dela, kolikor in kar hoče delodajalec, zasluži pa tako malo, da se komaj s slabo hrano preživi, če pa ima ženo in otroke, trpe vsi vkup pomanjkanje.

Veliko siromaštvo delavcev se vidi najboljše v tistih krajih, kjer so velike tovarne in kjer dela na tisoče ljudi od ranega jutra do pozne noči. V teh krajih se je tudi začelo delavsko gibanje.

Delavci se trudijo, da bi si zboljšali svoj položaj. To je le opravičeno prizadevanje in vsak, kdor ni v grdi sebičnosti pozabil Kristusovega nauka: ljubi svojega bližnjika kakor samega sebe, bi jih moral z vsemi svojimi močmi podpirati. Toda delavci niso jedini v tem, kaj naj zahtevajo in koliko naj zahtevajo.

Jedni želé, naj bi se postavnim potom z ozirom na razmere v posameznih krajih določilo in poskrbelo vse to, kar jim je treba za pošteno, krščanskega človeka vredno življenje. V prvi vrsti žele, naj se postavno določi najmanjši zaslužek, katerega bi jim moral dajati tisti, za katerega delajo. Potem zahtevajo, naj se določi, koliko ur na dan sme vsak delavec delati. To oboje je le pravično zahtevanje. Vsako delo je vredno plačila in le po božji volji je, če zasluži vsakdo toliko, da more sebe in svoje pošteno preživeti in če mu ni treba delati toliko, da si s tem škoduje na zdravju in skrajša življenje. Delavci zahtevajo nadalje, naj se jim za slučaj bolezni, onemoglosti in zastare dni zagotovi vse, kar treba. Nekaj se je pri nas v tem oziru pač že zgodilo, a to je tako borno, da ni vredno govoriti. Za udove in sirote delavcev pa je tudi skrbeti in tudi v tem oziru so delavske terjatve samo opravičene.

Mnogo je pa delavcev, ki s tem niso zadovoljni in ki bi radi premenili ves sedanji red. Ti se imenujejo

socijaliste. Zahtevajo, naj se uveljavi popolna enakost in odpravi vse zasebno premožnje. Nihče ne bodi bogat, nihče siromašen, vsak za svoje delo jednako plačan. Tisti, ki je študiral in do tridesetega leta čakal zaslužka, naj dobiva za svoje delo vsak dan ravno tako, kakor tisti, ki je že s šestnajstim letom kot hlapec začel denar služiti. To bi se dalo po njihovem mnenju le toliko doseči, da bi vsi delali le za državo in da bi država vse plačevala, da bi bila ona podjetnica. Vsi stroji, vsi izdelki, ves svet, vse bi bilo državna last, vsi bi delali za državo in ona bi vse oskrbovala. Za take zahteve se ne moremo ogreti, ker so neizpeljive, in zato se jim tudi zoperstavljamo s tisto odločnostjo, s katero podpiramo prizadevanja prvoimenovane vrste delavcev.

Jedni in drugi pa so jedini v tem, da tirjajo, naj se uvede osemurni delavnik, to je, naj se postavno določi, da trajaj delo vsak dan le osem ur. Osem ur dela, osem ur spanja, osem ur prostosti — tako pravijo in mi jim pritrjujemo tam, kjer so razmere za to ugodne. Rudar na primer, ki ima pol zemljo težko delo, je dovolj storil, če je delal osem ur in tudi o tovarniškem delavcu seto lahko reče. Ker podjetniki svojim delavcem nečejo tega privoliti, zato so delavci pred nekaterimi leti sklenili, da bodo vsako leto dan prvega majnika praznovali, da s tem pokažejo, da so vsi jedini glede te svoje terjatve.

Tudi letos bo tako, tudi letos bodo delavci praznovali dan prvega majnika skoro po širem svetu in seveda tudi na Slovenskem in zato smo porabili to priliko, da jim povemo, da bomo, kakor dotlej, tako tudi v prihodnje vedno jih podpirali, da dosežejo to, kar jim gre in kar imajo pravico zahtevati in da jih svarimo, naj se ne poganjajo za stvari, katere se ne bodo nikdar uresničile.

vaškega pokopališča, stari križi, kakor bi jih čuvali z razprostrtimi rokami. Tu in tam sklanjale so se nad njimi breze, še ne pokrite z listjem . . . Od todi, spodej, povznašala se je k Mihejiču vonjav mladih popkov. Vse je duhtelo po turobnem pokoju večnega snù . . .

Kaj se zgodi z njim čez leto? Ali pojde zopet sem na višino, pod medeni zvon, da bi z močnim udarcem sprebudil budno dremajočo noč? Ali pa bode ležal tam v temnem kotu pokopališča, pod križem? Sam Bog to vé . . . On je pripravljen, toda Bog mu je naložil še jedenkrat pozdravljati slavnost. „Slava Ti Gospodine!“ šepetajo starčeve usta navadno molitev, a Mihejič gleda kvišku, na nebo, žareče se od milijonov zvezd, ter se zaznamuje s križem.

„Mihejič, Mihejič!“ kliče ga spodaj razbit, tudi star glas. Mnogega se spominjajoč cerkveni pevec gleda kvišku na zvonik, priklada še dlan k zaslepelim in solzečim se očem, a vendar ne vidi Mihejiča.

„Kaj hočeš? Tu sem!“ odgovarja cerkvenik, sklonivši se iz svojega zvonika. — „Me li mar ne vidiš?“

„Ne . . . Toda, ali ni mar že čas za zvoniti? Kakó misliš?“

Oba zreta na zvezde. Na tisoče božjih ognjev miglja na nju z višine. Goreči „Voz“ stal je že visoko . . . Mihejič premišljuje.

„Ne še, počakaj nekoliko . . . Saj vem . . .“

On vé. Ne potrebuje ure: Božje zvezde povedó mu, kedaj bode čas. Zemlja in nebo ter beli oblak, tiho plavajoč v nebesni modrini in temni les, nerazumljivo šepetajoč tam spodaj ter pljuskot nevidne v mraku reke — vse to je njemu znano, znano od rojstva. Ni zaman preživel tukaj celo življenje.

Pred njim se oživlja daljna minulosť. Spominja se, kako je prvokrat z očetom šel na ta zvonik . . . Gospod Bog, kako je to davno — in kako nedavno! . . . On vidi sebe, kot beloglavega fantiča, oči njegove so se zapalile, veter — ne ta, ki pometa ulični prah, marveč nekakšen poseben, visoko nad zemljo razpenjajoč svoja

Politični pregled.

Sedaj zboruje zopet državni zbor in reči se mora, da so razprave kaj živahne in zanimive. Doslej sta prišli na razgovor dve jako važni stvari: državni proračun in zakon o zglaševanju črnovojnikov. Pri proračunski razpravi je navada, da obrazložé posamezne stranke svoje želje, zahteve in pritožbe. Tako tudi letos. Najglasnejši so mladočeški poslanci, a tudi drugi se oglašajo in tudi slovenski poslanci niso molčali. Poslanec **Suklje** je govoril v imeni tistih slovenskih poslancev, ki podpirajo vlado. Potegoval se je pač za Kranjsko gimnazijo, ki je že itak zagotovljena, in za Celjsko gimnazijo, katere nikdar ne dobimo, a zatajil je koroške Slovence, se vladi in njenim privržencem na ljubav izrekel zoper splošno volilno pravico in da bi sebe postavil v boljšo luč in se prikupil ministerstvom, črnil svoje rojake, češ, da je mej njimi mnogo takih, ki gledajo proti Rusiji. To grdo obrekovanje je zavrnil vrli naš poslanec **dr. Ferjančič**. Za Celjsko gimnazijo govoril je tudi poslanec **Miha Vošnjak**, o nemških uradnikih na Slovenskem pa poslanec **Pfeifer**. Pričakovati je, da se oglasijo slovenski poslanci tudi še pri drugih točkah državnega proračuna. Poslanec **dr. Ferjančič** se je pri razpravah o cestah potegoval za preložitvev Repne doline in Repnega klanca na cesti od Logatca v Ajdovščino, poslanec **Spinčič** pa za vodne zgradbe na Primorskem. Zelo viharna razprava je bila tudi zaradi udeležbe vojnega poveljnika Dunajskega pri neki politični pojedini in zaradi nekega, zoper časopisje naperjenega ukaza pravosodnega ministra. Državni zbor bo le še do konca meseca maja zboroval, potem pa se snideta dele-

gaciji. O volilni reformi ni ne duha ne sluha. Odsek za to preosnovno je zadnjič zboroval. Vlada je rekla, da ima resno voljo, izvršiti premembo volilnega reda, kadar se bodo v tem oziru zjediniile vladne stranke, kar se bo tedaj zgodilo, kadar bosta pes in mačka, volk in jagnje prijatelji. Odsek se je vladne obljube silno razveselil in je hitro sklenil, da se o premembi volilnega reda sploh več ne posvetuje, dokler se ne doseže rečeno porazumljenje. Vidi se, da bi vlada s pomočjo njene stranke rada preprečila vsako premembo volilnega reda, a prebivalstvo tega ne bo dopustilo in ne sme dopustiti. — Na **Ogerskem** sprejel je državni zbor postavbo, ki je največje važnosti in katere se posebno židje in luteranci veselijo. Odslej, če potrdi to postavbo tudi gosposka zbornica in cesar, ne bo na Ogerskem veljala več cerkvena poroka, poročati se bo pred posebnim uradnikom. Katoličan bo lahko sklenil zakon z židinjjo, se ločil in se zopet oženil. — Na **Hrvatskem** sta se narodni stranki zopet nekaj sprli. Hoteli sta se združiti v jedno jedino stranko in se tudi že pogovorili glede vseh važnih stvari, samo glede imena novi stranki se nista mogli zjediniti. Če bi se pogajanja razbila, bila bi to velika škoda za ves narod. — Na **Srbskem** se vse pripravlja za odločilni boj mej vlado in radikalno stranko. — Na **Italijanskem** bo vlada najbrž razpustila državni zbor, ker jej ta neče dovoliti pobiranja novih davkov. — Na **Nemškem** je državni zbor sklenil postavbo, vsled katere je jezuitom dovoljeno, da se tam naselijo. — V **Ameriki** za enkrat ni revolucije.

tih krila — razpihava njegove lase. Spodaj, daleč, daleč hodevajo nekaki mali ljudje, a tudi vaške hiše so majhne, in les odstopil je dalje, a okrogla poljana, na kateri stoji vas, dozdeva se biti tako velika, skoro brezmejna.

„Evo, ona je, vsa je tukaj!“ nasmehnil se je osiveli starec, pogledajoč na ne veliko poljano.

Evo, tako je tudi življenje. V mladosti mu ne vidiš niti konca, niti kraja. A sedaj je vse, kakor na dlani, od začetka, pak tja do tega groba, katerega si je izbral tu v kotu pokopališča. Zares, slava tebi, Gospod! čas je na počitek. Težka pot prehojena je pošteno in vlažna zemlja — to je njegova mati. . . . Skoraj, že skoraj! . . .

Toda že je čas! Pogledavši še jedenkrat na zvezde, dvignil se je Mihejič, snel kučmo, prekrizal se ter vzel v roki zvonove vrvi. Čez trenutek se je nočno ozračje streslo od zvučnega udarca. . . . Drugi, tretji, četrti. . . . jeden za drugim, napolnjujoč budno, dremajočo predprazniško noč, razlivali so močne, zategle, zvonče in speva-joče glasove.

Zvon je umolknil. V cerkvi začela se je služba božja. Mihejič je vsakokrat stekel doli po stopnicah ter se vstopil v kot pri vratih, molit in poslušat petje. Toda sedaj ostal je na svoji višini. Težko mu je; pri tem je čutil nekakšno utrujenost. Vsedel se je na klopico in poslušajoč donenje razgugane medi, se globoko zamislil. Na kaj je mislil? On sam bi jedva mogel to povedati. Višino zvonika je le slabo razsvetljevala luč njegove svetilnice. Gluho doneči zvonovi tonili so v mraku. Spodaj iz cerkve se je pa včasih s slabim zvukom glasilo petje. Nočni veter se je igral z vrvmi, privezanimi k zvonovom.

Starec je spustil na prsa svojo osivelo glavo, v kateri so rojile ne strinjajoče se misli. „Tropar prepjevajo!“ misli ter začuti se takisto v cerkvi. Na koru ozivajo se otročji glasovi. Postaran duhovnik, pokojni oče Naum, poje s tresočim glasom sklepne besede molitve. Na stotine moških glav, kakor zrelo klasje pred vetrom, sklanja se in vzravnavava znovič po konci. . . . Mužiki se prekrizavajo. Vsi znani ljudje, a vsi že mrtvi. . . . Tam resno obličje očeta, tam se starejši brat skesano prekrizava ter vzdihva, stoječ v vrsti z očetom. Evo, tudi on sam, kipeč od zdravja in moči, je poln neizvestne nade

Dopisi.

Iz Zagorja ob Savi, 16. aprila. [Izv. dopis.] (Nasprotniki naši in njihovo gibanje.) Malo kasno sem se oglasil, da Vam opišem, kako skušajo naši nasprotniki uničiti, kar smo s težkim trudom ustanovili narodu v korist, ali odlašal sem nalašč. Le povsem miren človek zamore izreči trezno in nepristransko sodbo, tega pa nikakor nečem doživeti, da bi se mi očitalo, kakor se na pr. očita in to po vsej pravici našemu župniku, da ga pri vsem njegovem delovanju vodi jedino le strast. S ponosom smemo Zagorski naprednjaki trditi, da smo mi, prav sami, brez tuje pomoči, celo brez moralne podpore od zunaj probudili tukajšnje slovensko prebivalstvo, da se zaveda svoje narodnosti in da je nanjo in na naš slovenski jezik ponosno. Vse naše delovanje se je osredotočilo na ta smoter in zadovoljni smo lahko z dosedanjim svojim uspehom, kajti lahko rečemo, da je na Slovenskem malo krajev, kjer bi bila narodna probujenost tolika, kakor v skromnem našem Zagorju. Ta zavest nam je plačilo za obilni trud, kateri smo imeli in kadar vidimo naše vrle narodne domačine, kako so navdušeni za našo slovensko stvar, nam polni srca radost in veselje. Dosegli bi pa bili še večjih uspehov, da nismo zadeli na odpor in sicer na dvojen odpor. Nemci in njihovi prostovoljni in neprostovoljni privrženci nas ne gledajo s prijaznimi očmi. Iz vsega početka so nam delali kar največ ovir, ne da bi mogli naših ljudij ugnati v kozji rog. Spoznali so, da je slovensko gibanje nevarno njihovem gospodarstvu, da bi moglo podreti nekaj tistih stebrov, katere so oni postavili za napravo nemškega mosta do Adrije. Kdor pozna sedanje razmere v Zagorju, tisti ve, da so ti stebri že podrti. To je zasluga narodne stranke v Zagorji. Ali boriti se nam ni bilo samo s

nemškimi nasprotniki. Tudi v domačem taboru se je dvignil mož zoper nas, ki je sicer po svojem stanu poklican, dajati dobre vzglede v verskem in v narodnem oziru, ki pa dela le razdor in seje sovraštvo. Ta mož je naš župnik. Znan je po svojem nasprotovanju naši podružnici družbe sv. Cirila in Metoda in znan po svojih agitacijah zoper našega „Sokola“. Mož je zaslepljen tako, da niti svoje strasti ne ume prikrivati, ampak jo kaže očitno. In vendar mu nismo dali povoda, da bi nas sovražil, kajti vse naše delovanje in gibanje je Bogu dopadljivo, in bi moralo biti tudi božjemu služabniku všeč. Našemu župniku pa ni všeč, in uničil bi bil že davno to, kar so ustanovili od njega tako prezirani delavci in „kmetavzarji“, kakor se izraža, samo da ima v to potrebnega upliva. Tega pa na srečo nima. Sila redki so duhovniki, na katere bi njihovi farani gledali s takimi čutili, kakor gledamo mi na svojega župnika. Res, ko bi ne bila naša vera v Boga in v sveto katoliško cerkev trdna kakor skala, ko bi ne bila tako trdna, da nam je ne more iz src izruvat niti peklena sila, kdo vé, kake posledice bi bilo že imelo nelepo postopanje našega župnika. Ali ker je tako, zato smo tudi slej ko prej dobri katoličani in dobri Slovenci, le za osebo našega župnika nimamo nikakega spoštovanja, ker ga ne zasluži, ker ni niti kot duhovnik, niti kot Slovenec, niti kot človek tak, da bi ga mogli spoštovati. Ti naši nazori o njegovi osebi so mu dobro znani in to je uzrok, da je začel s podvojenimi silami delati zoper nas. Da uniči ako mogoče našo organizacijo, ustanovil je neko katoliško društvo in k ustanovni slavnosti povabil celo krdelo Ljubljanskih gospodov, ki iščejo drugod tiste veljave, katere doma nimajo. Bilo je to na Velikonočni ponedeljek,

na srečo, na veselje življenja. Kje je ona, ta sreča? . . . Stara misel vzplapola, kakor ugašajoč plamen, zabliskajoč v jasni, bistri luči, osvetljuje vse gube preživelega življenja . . . Močem neprimerni trud, beda, starost . . . Kje je ta sreča? Težka usoda privede vraske na mlado lice, upogne močni hrbet, nauči tudi vzdihati kakor je tudi starejšega brata.

No, evo, na levo, med vaškimi ženicami, skromno sklanjajoč glavo, stoji njegova „mladenka“. Dobra žena je bila, Bog ji daj slavo nebeško. Toda dokaj je prenašala truda revica . . . Pomanjkanje in delo, potem večne ženske bolezi posušé krasno ženo. Ugasnejo oči, a izraz večnega, topega strahu pred nepričakovanimi udarci življenja zameni povznašajočo krasoto mladenke . . . Da, kje je sreča? . . . Ostal jima je jedini sin, upanje in radost, in tega je potlačila človeška zloba.

A, evo, tudi on, boati sovražnik, skesano sklanja glavo, proseč odpuščanja za krvave sirovske solze. Prestrašeno se poznamenuje s križem, pade na kolena in poljubljuje tla . . . In kipi, razpaljuje se srce Mihejiču. Temni obrazi svetnikov mračno gledajo raz stene na človeško bolelost in na človeško zloba.

Vse to je prešlo, vse je tam, preč . . . In sedaj ves njegov svet je ta temna višina, kjer veter gode v temi, potresajoč zvonove vrvi. „Bog vas sodi, Bog naj sodi!“ šepeta starec ter sklanja osiveló glavo. Solze se tiho zlivajo po starem licu cerkvenika . . .

„Mihejič, Mihejič! Kaj je s teboj, si-li nemara zaspal?“ kličejo mu spodaj.

„Kaj je?“ ozval se je starec ter urno skočil na noge. — „Gospod Bog! Toda zarez zaspal sem. Takšna sramota se mi še ni pripetila! . . .“

In Mihejič urno s privajeno roko pograbi za vrvi. Spodaj podobno mravljišču, giblje se gromada ljudij. Bandera povznašajo se v zraku, bliskajoč se s pozlačenimi drogovi. Obhodili so v procesiji okolo cerkve in k Mihejiču povznašajo se radostni glasovi:

„Kristos voskrese iz mrtvih!“ (Kristus je vstal od mrtvih.)

In odmevajo ti glasovi v starčevem srcu. Mihejiču se je zazdelo, da so jasnejše zaplapolali v temi plamenčki voščenih sveč, ter močnejše se zagugala gruča ljudij, zamajala bandera in sprebudivši se veter pograbil valove

ko so prišli rečeni Ljubljanski gospodje. Na shodu so bili skoro mej soboj, zakaj število družabnikov je bilo pičlo. Udrihali so po nas kar se je dalo, očitali nam socializem, anarhizem in Bog ve kaj še vse, skratka, trgali so nam z živega telesa čast in poštenje. Naš odgovor na vse to počenjanje je bil preprost, pa je naredil toliko večji utis. V tem, ko se je shoda udeležilo le malo domačinov in noben zaveden in neodvisen Slovenec, ude-

ležilo se je tisti dan prirejenega shoda več sto ljudij. Ta velečastna demonstracija je Ljubljanski gospodi pokazala, na kateri strani stojte narodni Zagorčani in jih je prepričala, da so vse spletke njihove in našega župnika zaman. Zagorje je in ostane narodna trdnjava, katere ne dobe nasprotniki nikdar v roke. S te trdnjave vihra ponosno zastava slovenska in oznanja svetu, da biva tod vrl in pošten rod.

Slovenske in slovanske vesti.

(Imenovanja.) Deželni odbor kranjski je imenoval gg. dr. I. Eržena okrožnim zdravnikom v Postojni, dr. P. Košenino okrožnim zdravnikom v Metliki in Fr. Gombača potovalnim učiteljem za vinarstvo. Notarjem v Ajdovščini je imenovan notarski kandidat v Trstu dr. Marij Pascoletto.

(Ivan Tomšič †.) Dne 17. t. m. umrl je v Ljubljani gospod Ivan Tomšič, c. kr. vadnični učitelj, okrajni šolski nadzornik za okolico Ljubljansko, občinski svetnik in imejtelj zlatega zaslužnega križca, rojen l. 1838. v Vinici. Pokojnik je bil vse svoje življenje odličen rodoljub in učitelj in si je kot pisatelj in seosebno urednik „Vrtca“ pridobil nevenljivih zaslug. Slava njegovemu spominu!

(Nov kazenski zagovornik) v področji Graškega nadsodišča je gospod dr. Danilo Majaron v Ljubljani.

(Novo sokolsko društvo.) V Postojni se snuje „Sokol“. Osnovni odbor sklical je pred kratkim shod v gostilno župana gosp. Fr. Vičiča. Mnogobrojna udeležba vablencev bila je najboljši dokaz živega zanimanja za novo društvo. V imenu osnovalnega odbora, obstoječega

iz gospodov: J. Dekleva, A. Kraigher in dr. Treo je slednji v glavnih potezah razložil namen društva, ki naj bi poleg gojenja telovadbe zlasti delovalo za razvoj društvenega življenja v Postojni in bližnjih krajih ter za združenje različnih slojev. Soglasno se je pritrnilo važnosti novega društva ter se je prijavilo takoj 35 izvršujočih članov za slučaj, da se „Sokol“ osnuje. Lepa vrsta gospodov iz okolice prijavila je bila prostovoljno že prej svoj namen, da hočejo društvo podpirati. Osnovni odbor je vsled tega nepričakovanega uspeha in vsled zagotovil, da bode pristopila „Sokolu“ še lepa četa izvršujočih članov iz okolice, predložil že pravila vladi v odobrenje. Imena gospodov osnovalnega odbora so narodnim Postojčanom porok, da je veselje in zanimanje za sokolsko društvo opravičeno. Gotovo je, da bode „Sokol“ postal za trg in okolico važen pospešitelj zabavnega življenja, ker je zagotovljena primerna društvena telovadnica in ker mu bode pri izletih in slavnostih tudi na strani pod vodstvom gosp. A. Ditriha izvrstno organizovana trška godba. Ustanovljen v narodnem duhu in stoječ na stališču narodne

glasov ter nesel jih v višino, zlivajočih jih z glasnim, slavnostnim zvonjenjem.

Nikdar še ni tako zvonil stari Mihejič.

Kakor bi njegovo prenapolnjeno srce bilo prešlo v mrtvo med, tako so glasovi peli in tresli se, smijali se in plakali ter spletoč se v čudni trak, povznašali se na kvišku, k samemu zvezdnatemu nebu. In zvezde so zaplapolale še jasnejše, razgorele se, a glasovi tresli se in lili ter znovič spadali k zemlji z ljubeznjivim poljubom.

Drugi bas je gromel ter spuščal močne tone, oglašujoče nebu in zemlji: „Kristos voskrese!“

A dva tenora, tresoča se od enakomernih udarcev železnih src, pripevala sta mu radostno in zvučno: „Kristos voskrese!“

Dva najmanjša diskanta, kar ponaglajoča se, da ne bi zaostala, vpletala sta se med večje. Radostno, kakor mali otroci, prepevala sta presunljivo: „Kristos voskrese!“

Stari zvonik, kakor bi se bil stresal in gugal, veter, ovevajoč cerkvenikovo lice, kakor bi bil trepetal z močnimi krili ter ponavljal: „Kristos voskrese!“

In staro srce je pozabilo na življenje, polno skrbi in trap . . . Pozabil je stari cerkvenik, da se je življenje

zaprlo zanj v tole turobno in tesno višino, da je on na svetu sam, kakor star panj, razbit po zlih časih . . . On posluša te glasove, popevajoče in jokajoče, leteče k visokemu nebu in padajoče k bedni zemlji. Zdi se mu, da je obkrožen s svojimi sinovi in vnuki, da so to njihovi radostni glasovi, glasovi velikih in malih, ki se zlivajo v jeden zbor ter prepevajo njemu na srečo in veselje, katerih on ni videl v svojem življenji . . . In nateguje vrvi stari cerkvenik, a solze mu teko po licu in napeto srce se trese od slepila in sreče.

A spodaj so ljudje poslušali ter govorili jeden drugemu, da nikdar še tako čudno ni zvonil stari Mihejič.

No najedenkrat se je veliki zvon nepričakovano stresel in umolknil. Osupnjeni drugi glasovi so še za kratek trenutek nadaljevali nedokončano trilo ter jo takisto pretrgali, kakor bi hoteli poslušati dolgi odmev, kateri se trese, lije in plače, sčasoma zginjajoč v ozračju . . . Stari cerkvenik je utrujen zgrudil se na klop in dve poslednji solzi tiho tečeta po bledem licu.

Hej, pošljite družega! Stari cerkvenik je odzvonil . . .

Ruski pisal V. Korolenko.

odločnosti članstva pa bodi „Sokol“ tudi važen pospešitelj narodne probuje, ponosa in zavednosti mej ljudstvom; s cvetom moštva in mladine iz Postojine in okolice pod svojo zastavo naj „Sokol“ v Postojini dokaže našo narodnost prezirajoči domači gospodi iz tuje kazine, kje je ljubezen do naroda in ljudstva, čut za njegov razvoj in napredek. Razprostri toraj, čili „Sokol“, o svojem času krepko svoja krila ter pokaži skupno z „Sokolom“ v Zagorji našim manjšim mestom in trgom, da se dá tudi na deželi kaj doseči, ako se hoče. Na zdar!

(Vinoreja.) Poljedelsko ministerstvo je dovolilo, da se sme izročiti kmetijski podružnici v Krškem 127.000 komadov trt, ki so se pridelale v eraričnih nasadih ali dobile s Francoskega. Podružnica dobi te trte brezplačno.

(Tečaj za ribarstvo) se je pričel na ribogojnem zavodu na Studencu dne 15. t. m. in je trajal do dne 20. t. m. Predavala sta gg. c. kr. profesorja Ivan Franke in Jožef Hubad.

(Nova ljudska šola) (za silo) ustanovila se je ravnokar na Vrhu nad Idrijo in se bode v kratkem vršila na slovesen način nje otvoritev. Pouk bode oskrboval ondotni farni upravitelj čast. gosp. Jan. Njemanič.

(Dolenjska železnica.) Proga Grosuplje-Novo Mesto se bode slovesno odprla dne 30., oziroma 31. maja. Dne 1. junija se izroči proga splošnemu prometu. Pred otvoritvijo bode vozil dne 27. maja tehniško-policijski vlak s komisijo, kakor to zahteva zakon. Ta proga bode glavna proga. Iz Ljubljane v Novo Mesto in nazaj se bodo torej vozili potniki naravnost. Potniki v Kočevje in nazaj pa bodo morali presedati na Grosupljem.

(Železnica Metlika-Karlovec.) Iz Metlike se nam piše: Kralj. ogersko trgovinsko ministerstvo je podelilo deželnemu poslancu hrvatskemu Juriju Dedoviću dovoljenje za jedno leto v pripravna dela lokalne železniške proge od postaje Karlovec preko Dubovca, Male Jelse, Sarovskega sela, Netretića, Modrušpotoka, Griča, Ribnika in Brihova do Broda na Kolpi pri Metliki, odnosno do deželne meje kranjske.

(Nova podružnica ces. kr. kmetijske družbe.) Piše se nam iz Št. Petra na Krasu: Ustanovila se je tukaj dne 15. t. m. nova kmetijska podružnica v navzočnosti gospoda Pirca, tajnika c. kr. kmetijske družbe, ki nas je razveselil z jedratim govorom. Potem, ko je gosp. nadžupan Križaj, ki si je pri ustanovitvi naše podružnice velike zasluge pridobil, ponudeno predsedništvo odklonil, se je izvolil predsednikom novo ustanovljeni kmetijski podružnici gospod J. Zupan, za odbornike pa gg.: M. Penko, Fr. Margon, J. Šabec, L. Špilar in M. Kalan. Pričakuje se od izvoljenega odbora, da bode delal v blagor in v korist kmetijstva.

(Novi dom družbe sv. Mohorja.) V kratkem se bode otvoril krasni novi dom, ki si ga je postavila „družba sv. Mohorja“ v Celovci, katera je letos dospela do ogromnega števila 60.000 članov. Izreka se želja, da se ta redka prilika uporabi v to, da se s primerno slavnostjo odpre dom družbe, v kateri se kaže slovenska zavednost, v kateri se združujejo vsi slojevi razkosanega

slovenskega naroda. Ta dan naj bi ne bil slavnosten in vesel dan samo za družbo in za koroške Slovence, slovesen dan naj bi bil za vse Slovence. Dom družbe svetega Mohorja je dom vsega slovenskega naroda, znak je slovenske marljivosti in vztrane delavnosti v vseh slojih in krogih slovenskih. Vredno bi bilo torej, da se otvoritev tega doma dostojno proslavi. Naj bi merodajni činitelji vzeli to stvar v resen preudarek in ukrenili, kar se jim zdi potrebno.

(Nova železnica na Koroškem.) Velikovčani se močno potezajo za železnico iz Mostiča v Velikovec in imajo baje še precej upanja, da jo dobe. Železnica bi šla po ravnem in bi ne bila predraga, ker ne bode treba mostov. Dolga bi bila 17 kilometrov.

(Nova ženska podružnica sv. Cirila in Metoda) se snuje v Krškem. Na čelu osnovalnemu odboru je gospa Pfeiferjeva. Naj bi vrle rodoljubkinje našle mnogo posnemovalk v tacih krajih, kjer še ni jednacij podružnic.

(Okrajni zastop Celjski) je tudi letos kupil zopet na Gornjem Štajerskem osem plemenskih bikov ter jih oddal živinorejcem v okraju za polovico lastnih stroškov za plemenjenje. Dozdaj je okrajni zastop nakupil že 32 bikov plemena iz Murskega polja. Živinorejci, ki želé dobiti bikov, naj vložé prošnje do dne 1. maja pri okrajnem odboru.

(Slovenski in hrvatski jezik na Primorskem.) V Gorici, v Trstu in v Rovinju dobili so sodni avskultanti nalog, da v jednom letu izkažejo, da so zmožni slovenskega, oziroma hrvatskega jezika v govoru in pisavi, ako hoté nadalje ostati v službi. Če se bode le tudi resno zahteval tak izkaz popolne zmožnosti, to je poglobitna stvar.

(Kmetijska družba za Trst in okolico.) Jako važen korak so storili Tržaški in okoličanski rodoljubi. Ustanovili so „Kmetijsko družbo“ za Trst in okolico. Veljavni rodoljubi, ki so sklicali ustanovni shod, preverili so se, da so našli živahen odziv. Udeležilo se je lepo število kmetovalcev in posestnikov iz okolice in je bila razprava prav živahna pod predsedstvom prvega sklicevatelja shoda, deželnega poslanca in veleposestnika na Opčinah gosp. Ivana Goriupa. Poudarjalo se je, da od laške kmetijske družbe v Trstu okoličan nima nobene koristi, zato je treba ustanoviti društvo, ki bode v resnici kaj storilo za razvoj kmetijstva v Tržaški okolici, ne pa samo agitiralo ob času volitev. Tudi vlada je uvidela potrebo take kmetijske družbe, ki lahko mnogo koristi okoličanom, ako bode nje vodstvo v pravih rokah. Sklicevalo se je na lep napredek kranjske kmetijske družbe, ki bode gotovo šla na roko novi družbi. Odobrila so se pravila in se je izvolil začasni odbor, ki naj jih z nekaterimi malimi spremembami predloži vladi v potrjenje. Konečno polagal je predsednik vsem navzočim na srce, naj navdušeno nabirajo ude in vzbujajo zanimanje za družbo mej ljudstvom.

(Novi zagrebški nadškof.) Nad tri leta je bila izpraznjena nadškofijska stolica v Zagrebu. Te dni je pa imenovan zagrebškim nadškofom sedanji škof dr. Jurij

Posilović. Posilović se je rodil dne 24. aprila 1834. v Ivaničevem Gradu v belovarski župniji in je sin navadnega rokodelca. Svoje bogoslovne študije je dovršil v Pazmaniji na dunajskem vseučilišču in je dne 8. avgusta 1858. bil posvečen v mašnika. Potem je bil še nekaj časa v višjem duhovskem učilišču Avguštiniji na Dunaju in l. 1861. si pridobil doktorstvo bogoslovja. Vrnivši se v Zagreb je postal profesor cerkvenega prava in svetega pisma na knez nadškofijskem semenišču in pozneje na vseučilišču. Posilović je bil nekaj časa urednik „Kat. listu“. L. 1876. je bil imenovan škofom v Senju na priporočilo bana Mažuranića. Tedaj je neki njega imenovanju nekoliko ugovarjala ogerska vlada, ali prav za prav se je šlo le bolj za načelo, ali ima ban hrvatski ali pa vlada pravico vladarju predlagati. Proti osebi Posilovičevi najbrž Madjari niso dosti imeli, ker je on bil za nagodbo z Ogersko. „Katolički list“ je leta 1873. v 38. št. bil priobčil pod Posilovičevim uredništvom članek o spravi z Ogersko. V tem članku dokazuje, da je nagodba z Ogersko za Hrvate velike vrednosti in je bila potrebna, če hoče Hrvaška popustiti neplodovite strankarske boje in lotiti se potrebnih reform v vseh panogah uprave, povzdigniti blagostanje in ustaviti pravno korupcijo. Mejsebojno zaganjanje mej sosednima narodoma, ki sta bila stoletja združena, more obema le koristiti. Ogerska ne more želeti le škodovati Hrvaški, kakor to trdi hrvaška opozicija. V njenem interesu je, da pospešuje blagostanje na Hrvaškem. Iz tega članka bi se dalo sklepati, da se Posilović v političnem oziru precej vjema z vladno stranko. Sicer pa so z imenovanjem Posilovičevim zadovoljne skoro vse stranke na Hrvaškem. Opozicijski listi omenjajo, da je prijatelj Strossmayerjev in torej dober Hrvat. On je posvetil tudi dijakovsko cerkev. Letos je izdal pastirski list, v katerem se odločno izreka proti civilnemu zakonu, s čimer se pa pač Madjarom in njih prijateljem na Hrvaškem ni posebno priljubil.

(Lov na slovenske otroke) se bode pričel zdaj v Ljutomeru, kjer se je odprla nemška šola. Nemškim prvakom ni dovolj, da so dobili za svoje namene moža po svoji volji, bivšega podučitelja na slovenski šoli v Ljuto-

meru, moledovali so še pri okr. šolskem svetu za nemškega nadzornika in pri škofijstvu za nemškega kateheta, kar se jim pa — vsaj za zdaj — vender le ni posrečilo. Ker ni mogoče dobiti potrebnega števila nemških otrok, nalovili so slovenske otroke in rabili vsakovrstne zvijače, da so pridobili roditelje za novo šolo.

(Isterski Italijani) niso več jedini in to so prouzročili slovenski poslanci s svojim možatim postopanjem v isterskem dež. zboru. Kakor se kaže, dosegli so Hrvati in Slovenci, da bode imel hrvatski in slovenski jezik v dež. zboru iste pravice, kakor italijanski, kar je samo pravično. To pa ne ugaja tistim zagrizenim Italijanom, ki bi radi vso Istro poitalijančili, in ker ne morejo preprečiti uspeha slovenskih in hrvatskih prizadevanj, se hočejo odločiti od popustnejših svojih tovarišev in ustanoviti svojo posebno stranko. Poslanca Constantini in Fragiacomu sta se že odpovedala poslanstvu in najbrž odstopi tudi deželni glavar Campitelli, a nova stranka si je tudi že ustanovila svoj poseben list ter začela ropotati zoper svoje dosedanje, po njeni sodbi preveč popustne tovariše.

(Slovensk škof v Ameriki.) Kakor poročajo ameriški listi, je bil voljen škofom v Saint Cloudu v državi Minesota Slovenec čast. gosp. Jakob Trobec.

(Čudno strankarstvo.) Zadnje dni minulega meseca se je oddal užitninski dac v Pulji za dve leti v najem neki italijanski firmi iz Vidma. Ponudnika sta bila samo dva: Slovenec Gorup z Reke in Italijan Trezza iz Vidma. Izvolil se je poslednji, kajti prvi bil je že iz početka izključen, zato ker je Slovenec. Neki občinski svetnik se je namreč izrazil, da, če bi bil Gorup ponudil tudi še jedenkrat več, bi se bila vsejedno odklonila njegova ponudba. Čudno, da se v mestu, ki je ob jednom trdnjavo prve vrste, daje prednost italijanskemu podložniku pred avstrijskim!

(Nova društva.) Ljutomerski rodoljubi so si osnovali slovensko pevsko društvo, slovenski delavci v Mariboru „Slovensko delavsko društvo“, živinozdravništva na Dunaji učeči se dijaki slovenski in hrvatski pa društvo „Tomislav“.

Razne vesti.

(Redka prikazen.) Na Straži pri Novem Mestu nahajala se je — kakor poročajo „Dol. Novice“ — že dné 8. t. m. na brajdi posestnika g. Jakoba Jakšeta 10 centimetrov dolga trna mladica s tremi grozdíci.

(Električna razsvetljava v Škofji Loki.) Mestni odbor Škofjeloški je odobril pogodbo s tvorničarjem g. A. Krennerjem, od županstva podpisana pogodba leži sedaj pri deželnem odboru, da jo ta potrdi. Pogodba bode veljala za trideset let. Mesto dobi 40 svetilk (zdaj jih je približno 30), ki bodo imele po 16 sveč, torej dokaj večjo svetlobo, kot sedanje brljave petrolejeve luči. Tudi za zasebno razsvetljava je zanimanje splošno in ni dvoma, da bodo vsi zavednejši posestniki posegli po novi, prijetni in ceneni električni svetilnici. Jedna luč bode stala na

leto 10 gld., če bode imela 25 sveč, 8 gld. pri 16 svečah in 5-50 gld. pri 10 svečah. Vpeljava v hiše velja 7-8 goldinarjev za svetilnico, ako se vzamejo vsaj 3 luči. — Če deželni odbor hitro reši mestno vlogo in odobri pogodbo, bode takoj pričela inštalacija in upati je, da bode že koncem julija letošnjega leta vpeljana električna razsvetljava.

(Nesreče.) Dne 23. marcija se je 82letni cerkovnik Jakob Stroha iz Podlipe, noseč s seboj sv. olje, peljal iz Vrhnike domov. Pri tej priliki se je na nekem klanci pri Stari Vrhniki odpela konju zaprega, voz je zdrdral po klancu navzdol in zadel ob skladanico dilj. Tem povodom se je cerkovnik tako poškodoval, da je 28. marcija umrl. — Dne 24. marcija se je v Jesenicah v Krškem

okraj, hlapcu M. Hribarju bik ko ga je peljal iz hleva, iztrgal, istega napal in ga tako nesrečno pritisnil k steni, da je vsled prizadetih notranjih poškodovanj hlapec dne 27. marca umrl. — Dne 30. marca peljal je 43letni posestnik Ferd. Vavpotič iz Ihan po cesti iz Podrečja v Ihan voz dil. Pri tej priliki se je voz prevrnil in tako nesrečno pal na Vavpotiča, da je kar na mestu mrtev obležal.

(Predilnica v Ajdovščini) je te dni do tal pogorela. Pogorela je že pred 14 leti jedenkrat do tal, a še predno je prešlo jedno leto, stala je vnovič še večja, nego je bila prej. Vsled cenjenih delavskih močij in pa ker jej je reka Hubelj izvrstna gonilna moč, uspevala je jako dobro, menda tako, kakor nobena jednaka v naši državi. Sedaj je bila zavarovana za 750.000 gld. Upati je, da se bode vnovič sezidala, kar je toliko bolj želeli, ker je dajala doslej vsak dan čez 500 delavcem zaslužka. Kaka beda bo nastala za te reveže za čas, dokler ne bode tovarna zopet sezidana, si lahko mislimo. Delavci so vsi domačini, t. j. iz Ajdovščine in iz bližnjih primorskih in kranjskih vasij. Veliko jih je oženjenih, največ je pa takih, ki razun delavskih rok in k večjemu male bajte nimajo nič drugega na svetu.

(Požar.) Piše se nam iz Zgornjih Gorjan: Danes v ponedeljek ob štirih popoldne nastal je v Spodnjih Gorjah ogenj in v dobri uri uničil šest kmetjskih in tri kajžarske hiši, tako da ni drugega ostalo kakor sam zid. Škode je okoli 35.000 gld. Pogorelci so bili večinoma zavarovani. Čast in hvala sledečim ognjegasnim društvom: Bled, Begnje, Radovljica in Sava, katera so ubranila v tej veliki suši, da ni pogorela cela vas Spodnje Gorje.

(Hrošči.) Vsled dolgotrajnega toplega vremena prikazali so se hrošči letos mnogo preje nego druga leta ter že sedaj v velikem številu objedajo prvo nežno zelenje sadnih in drugih dreves. Bati se je vsled tega, da bode škoda, provzročena po hroščih, letos jako velika in to tem bolj, ker je letos hroščevo leto in bode torej ta škodljivi mrčes pojavil se v izredni množini. Opozarjamo torej posestnike in najemnike zemljišč, naj svoje sadno in lepšalno drevje in grmovje zlasti v zaranih urah pridno otresajo ter hrošče pokončavajo, šolski mladini pa naj se za nabiranje hroščev dovoli povsodi primerna nagrada. Le na ta način bode mogoče odvrniti vsaj deloma pretečo škodo.

(Volitev župana v Ptuj) se ne more vršiti, ker se nemški občinski odborniki tako prepirajo mej saboj, da ne morejo priti do sporazumljenja.

(Z Bizeljskega) se poroča, da se prav krepko nadaljujejo koraki za temeljito vpeljavo nove vinoreje. Ljudje dobivajo razne podpore in se prav marljivo zasajajo novi vinogradi, ki jih hodijo od vseh strani gledati in tudi trte hodijo kupovati od raznih strani, katerih pa ni bilo dovolj, da bi se moglo vsem ustreči. Cepljenje ameriških trt se je marljivo vršilo.

(Neumoren pešec.) Nadporočnik Jurij Čokić v Belovaru prehodil je te dni 166½ kilometra v 31 urah in 45 minutah, in sicer prvi dan 101,8 km., drugi dan pa 64,7 kilometrov. Glede na neugodno vreme, ki mu je deloma oviralo hojo, je to prav znatna hoja, kajti ako se odračuni počitke, potreboval je povprečno 11½ minut za kilometer.

(Takšni sol) Pred kratkim pokopali so v Celovcu znanega sodnega svetnika Ferd. Steinerja. Kaka čutila so tega c. kr. sodnika navdajala napram Slovincem, svedoči njegova oporoka, v kateri se nahaja določba, da ga ne sme pri pogrebu spremiti slovensk duhovnik. V Celovcu se splošno govori, da je rajnik v svoji oporoki

tudi predsednika deželnega sodišča Myliusja in sodnega sveta Heissa precej robato oštel. Mož je na onem svetu, bodi mu torej prizanešeno, kar nam je v življenji storil slabega.

(Zanimive poskušnje z avstrijskimi repetirkami.) so se vršile te dni v Bukureštu, ker je z malimi spremembami tudi Rumunska v svoji vojski uvedla naše puške. Streljalo se je na 30 človeških trupel in na 8 živih konj iz daljave 50 do 1400 metrov. Trupla so bila obležena in s priprostim strojem po konci postavljena. Na 600 metrov daljave prebila je jedna kroglija tri zapored stoječa trupla, dve krogliji pa sta prebili dve trupli. Na 1000 metrov bilo je prestreljeno jedno truplo in trije živi konji. Jeden konj je bil takoj mrtev, dva pa težko ranjena, da so ju morali pobiti. Na 1400 metrov bil je učinek skoraj isti. Na 50 metrov bilo je prestreljenih 15 trupel, na 100 metrov 8 trupel. Kroglije prodrle so celo železne table.

(Ponarejevalci avstrijskih petdesetakov) so že pod ključem. Zasluga, da se jim je prišlo na sled, gre nadzorniku javne varnosti v Vidmu. Ta, z imenom Bertoja, je že dlje časa imel na sumu nekega Erika Kalligara, ker je ta še precej razkošno živel, ne da bi se vedelo, s čim toliko denarja zasluži. Kalligaro je pogostoma zahajal v bližnjo vas Baderno in se tam z raznimi tujimi ljudmi shajal, kar se je Bertoji čudno zdelo. Nekega dne, ko je Kalligaro zopet v Baderno šel, preobleče se Bertoja v žensko obleko. Posrečilo se mu je dobiti v gostilni, v katero je po navadi zahajal Kalligaro, prostorček, s katero je Kalligara lahko opazoval, ne da bi slednji njega zapazil. Kalligaro je sedel v gostilniški sobi z nekim mladim elegantno oblečenim gospodom, ter bil z njim v živahnem ali bolj tihem pogovoru. Hkrati potegne iz žepa dva zavitka ter ju izroči tujcu, ki na to odšteje večjo svoto denarja. Bertoja skoči pri tej priliki naglo iz zakotja, ter stopi z revolverjem v roki pred Kalligara in njegovega tovariša, in ju aretira. Poznejša preiskava je dokazala, da je bilo v zavitkih, katere je Kalligaro izročil tujcu, 1877 avstrijskih petdesetakov.

(Čudna prošnja življenja sitega človeka.) Na Dunaji skočil je te dni 30leten mož v Dunavski prekop. Najemnik bližnjega broda skočil je naglo v čoln in je res izvelkel potapljačnega se nesrečnega. Ko ga je imel v čolnu, nagovoril ga je senec: „Dajte mi vender par prav gorkih zaušnic, ker sem skočil v vodo tu, kjer ste me tako lahko rešili.“

(Velikanska steklenica.) Šampanjska tovarna v Freiburgu dala je izdelati v neki steklarni velikansko steklenico, ki je 8 metrov visoka, ima 2½ metra v presežku, tehta 28 stotov in drži 15.000 litrov. Ta ogromna steklenica bode razstavljena v kleti imenovane šampanjske tovarne.

(Poslanca — roparja.) Na Grškem so zares lepe razmere. Tako se poroča, da sta dva grška poslanca v počitnicah se bavila z roparstvom. Imela sta tri roparske čete, s katerimi sta živo občevala pismeno tudi za časa, ko sta bila v zbornici. Včasih so pa njih podložniki tudi prihajali v Atene. Konečno pa se je izvedelo za razne zločine in se je preiskalo stanovanje teh dveh poštenjakovičev. Našlo se je mnogo ukradenega blaga in cela zaloga orožja. Čudna poslanca so dejali pod ključ in prideta pred porotnike.

(Odrezovalci kit.) Te dni so zaprli v Malah-u na južnem Tirolskem štiri mladeniče, ker so svojim ljubicam nasilno odrezali kite, jedni tudi del ušesa, ker ni bila pri miru. Mladenči bili so jezni, da so dekleta pri neki slavnosti sedele pri družih mladeničih.

Poučne stvari.

Mejnarodna sadjarska razstava v Petrogradu.

„Ruska sadjarska družba“ je te dni svojim članom razposlala ustav ali pravila za razstavo, ki se ima odkriti v Petrogradu 22. sept. t. l. in ki bode trajala do 12. nov. t. l. Jeden eksemplar teh pravil tu prilagam v izvirniku, kakor tudi dva „zajavljenja“, kakeršna se imajo poslati v pisarno razstavnega odbora vsaj do 13. maja l. 1894.

Razstava bode imela te oddelke: 1.) Surovo sadje. 2.) Zelenjad. 3.) Suho sadje in suha zelenjad v konzervah in vsakovrstnih fabrikatih. 4.) Vinoreja. 5.) Hmelj, in zdravilne rastline. 6.) Semena. 7.) Orodja in stroji. 8.) Literatura, učna sredstva, zbirke, načrti itd. 9.) Sadno drevje in sadni grmiči.

V „zajavljenji“, ki se ima poprej (do 13. maja) poslati v pisarno razstavnega odbora, treba je omeniti: 1.) Oni oddelek, v katerem razstavljalet hoče konkurirati. 2.) Prostor, katerega razstavljalet potrebuje za svoje predmete na tleh, na stenah itd. v □metrih. 3.) Podrobno število predmetov. 4.) Ali misli razstavljalet sam razstavljeti, ali pa poslati koga ali mikogar. 5.) Podpis razstavljalet ali pooblaščenec in podrobni naslov ter tudi natančen popis kraja, kjer se pridelujejo razstavljeni predmeti.

Za kvadratni meter na razstavi plačati bode treba približno 70 kopejk do 10 rubljev (t. j. od 1—13 gld.) glede na oddelek in na mesto v razstavi. No to velja le za ruske razstavljalce, inozemski razstavljalci pa plačajo za prostor po dogovoru z razstavnim odborom. Razstavljalci imajo lahko tudi paviljone, kioske, vitrine itd.: no načrte teh je treba predložiti odboru do 13. junija, in kedar jih odbor potrdi, začetni jih je staviti 13. avgusta, tako, da bi bili gotovi do 13. septembra. Razume se samo ob sebi, da se z odborom „mejnarodne sadjarske razstave v Petrogradu tudi lahko dopisuje v nemškem jeziku.“

Predmeti za razstavo se začno sprejemati 15. avgusta ter se sprejemajo do 17. septembra, sadje pa in zelenjad dostavijo se lahko do 20. septembra. Predmeti morajo biti opisani v dveh eksemplarjih z jasnim označenjem njih nazivanja (imena) in s podpisom razstavljalčevim ali pooblaščenčevim. Inozemski razstavljalci svoje predmete lahko dostavljajo v upravništvo „Ruske sadjarske družbe“, kjer bode v ta namen poslovala posebna pisarna. Pošiljatev mora biti frankovana. S parohodov in z železnice vzame družba razstavne predmete na svoje troške.

Nadzorstvo nad rastlinami, sadjem itd. vzame na se odbor, če razstavljalet ne bode osobno na razstavi.

Na razstavljenih predmetih so lahko označene cene, prodani predmeti morajo ostati na razstavi do konca ali pa morajo se zameniti z ravno takimi.

Ko se razstava konča, bodo se predmeti dajali nazaj razstavljalcem v teku 3 dnij. Predmeti, ki se ne vzamejo ta čas, ostanejo družbi.

Kot nagrade se bodo dale zlate, srebrne in bronaste medalije in pohvalni listi. Za posebne zasluge bodo razun tega naznačene še posebne nagrade.

Glede olajšave pošiljatev se „Ruska sadjarska družba“ misli obrniti do železnic in parohodnih društev, in uspehi teh dogovorov objavili se bodo pravočasno.

To so glavna pravila za razstavo. V priloženi brošurici je program za vse oddelke, no, prostor v Vašem listu ne dopušča, da bi prevel vsega v slovenščino.

Razstave se lahko udeleži vsak sadjar, pa tudi razne kmetijske družbe kot take.

Zeleti bi bilo, da bi se te moderne razstave v stolici Rusije udeležili tudi Slovenci. Gotovo so po Slovenskem krajevne (lokalne) vrste raznih plodov, s katerimi bi se Slovenci lahko pohvalili. Morda imate tudi kake posebne sušilnice ali kaka posebna orodja in stroje, katere so izumili pri vas. Vaš mešančkar n. pr. proslavlja se posebno v „katalogu“ učenega sadjarja Siminenka, kateri uže nekaj let prodaja drevesca. Cepiče je dobil od Klenerta.

Razstavil bi lahko kdo tudi slivovec in žganje iz vinskih ostankov. Posebno pa bi jaz svetoval poslati na razstavo suhe češplje. V Rusiji jih postni čas veliko pokupijo za razne postne jedi, n. pr. „besarabski polu“, francoski „črnsliv“, ki velja funt 15 kop. (!) je veliko slabše, nego kranjske suhe češplje, sušene po navadnem načinu, t. j. kakor so jih nekđaj kmetje sušili. Ako se pomisli, da je ruski funt nek j manjši, nego stari avstrijski, in da je 15 kop. 20 kr. avstrijskega denarja, lahko izračunite, da bi stari avstrijski cent v Rusiji po tej ceni stal 20 gld.! Francoske suhe češplje se prodajajo tukaj ne ceneje, kakor po 60 kr. funt, torej po 60 gld. cent!

Dobro bi bilo torej, ko bi kak podvzetan človek sam prišel na razstavo in bi potlej opisal, kaj je videl in bi to primerjal z onim, kar sadjarstvo daje Slovencem. Ako tukajšnji kupec Matohin vozi pomeranče in limone iz Sicilije pomorji, gotovo bi se tem laže to ali ono dostavljal s Slovenskega v Rusijo.

Nesreča je le to, da Slovenci in Slovani sploh nimajo onega podvzetnega duha, s katerim se odlikujejo drugi narodi. V Rusijo dobivamo za stotine tisoč rubljev svežega in suhega sadja s Francoskega, in med jabolki in hruškami je mnogo takih vrst, ki v jednom ali drugem kraju Slovenskega odlično uspevajo. Rusija ni tako daleč od vas, kakor bi kdo mislil, in tudi Rusi niso tako divji, kakor trdijo njih sovražniki. Zatorej obiščite smelo razstavo, razstavite kar imate dobrega in ne boste se kesali.

Drugim slovenskim listom bil bi jako hvaležen, ako ponatisnejo ta moj članek.*

Bel oves.

Razširilo se je bilo med mnogimi živinorejci mnenje, da je prav bel oves boljši za krmo, nego oves temnejše barve. Ker je bilo večje povpraševanje po belem ovsu, so na Angleškem in Ruskem nekaterniki začeli oves beliti z žvepleno paro. Tak oves je škodljiv. Nekemu podjetniku na Angleškem je nakrat poginilo 30 konj, ker jim je dajal tak oves. Zato svarimo pred prebelim ovsom vse, ki oves kupujejo za krmo.

*) Ako hoče kdo prijaviti kaj za to razstavo, mora to izvršiti potom naše kranjske kmetijske družbe in sicer do 1. maja t. l. Prijaviti je natančen popis predmetov in prostor, ki je potreben za razstavne predmete. Razstavljanje v Petrogradu pa mora preskrbeti vsakdo sam. Prijav, ki se pošljejo neposredno v Petrograd, tamošnji razstavni odbor ne bode uvaževal.

Loterijske srečke.

Dunaj, dné 7. aprila:	60,	6,	59,	84,	79.
Linc, dné 14. aprila:	34,	32,	14,	19,	4.
Brno, dné 11. aprila:	26,	57,	30,	3,	80.
Trst, dné 14. aprila:	52,	1	18,	82,	8.

Tržne cene v Ljubljani

dne 21. aprila t. l.

	gl.	kr.		gl.	kr.
Pšenica, hktl.	7	60	Špeh povojen, kgr.	—	66
Rež,	5	60	Surovo maslo,	—	75
Ječmen,	6	—	Jajce, jedno	—	02
Oves,	6	60	Mleko, liter	—	10
Ajda,	7	15	Goveje meso, kgr.	—	64
Proso,	5	50	Telečje	—	58
Koruza,	5	50	Svinjsko	—	66
Krompir,	1	60	Koštrunovo	—	40
Leča,	12	—	Pišanec	—	75
Grah,	13	—	Golob	—	18
Fizol,	8	—	Seno, 100 kilo	—	338
Maslo, kgr.	1	—	Slama,	—	2 67
Mast,	—	68	Drva trda, 4 metr.	—	6 10
Špeh frišen	—	58	" mehka, 4 "	—	4 80

V vsakej fari in krajni občini postavlja se razumna, spoštovana in denarno zanesljiva oseba kot

zaupni mož

z dobrim postranskim zaslužkom. — Pismo naj se pozveduje pod „201.191“, Gradec, poste restante. (5—5)

Sel. Kneipp

Nebhcdno potrebna za vsako gospodinjstvo je

Kathreiner-jeva Kneipp-ova sladna kava

z ukusom bobove kave.

Ta kava ima zase nedoseženo prednost, da se zamore odreči kvarnemu uživanju nemešane ali z surogati mešane bobove kave in da je mož prirediti mnogo **sladnejšo**, poleg tega **zdravejšo** in **tečnejšo** kavo. — **Neprekošana kot primesek k navadni bobovi kavi.** (38—11)

Priporoča se zlasti za gospé otroke in bolnike.

Osobito se je čuvati slabih posnemovanj.

Dobiva se povsod

1/2 kile po 25 kr.

Jurčiča zbirani spisi
XI. zvezek
 dobiva se v „Narodni Tiskarni“, pri
 gosp. Antonu Zagorjani in v vseh
 knjigarnah.
 Cena nevezanemu 60 kr., — vezanemu
 1 gld.

Vizitnice
 in
kuverte s firmo
 priporoča
Narodna Tiskarna v Ljubljani.

Odlikovan v Trstu 1892. Srebrna svetinja.

Tovarna peči in glinastih izdelkov

Avgust Drelse

Ljubljana (Kranjsko).

Vsakovrstne peči po najnovejši konstrukciji, bele in barvane od najboljšega blaga, elegantne in cene.

Cevi za dimnike natik z vetrovim ravnalcem. (2—7)

Okraski pri stavbah, nakit pri cerkvenih stropih in okrajkih, neprežigljava opeka in vse v glinarsko obrt spadajoče stvari.